

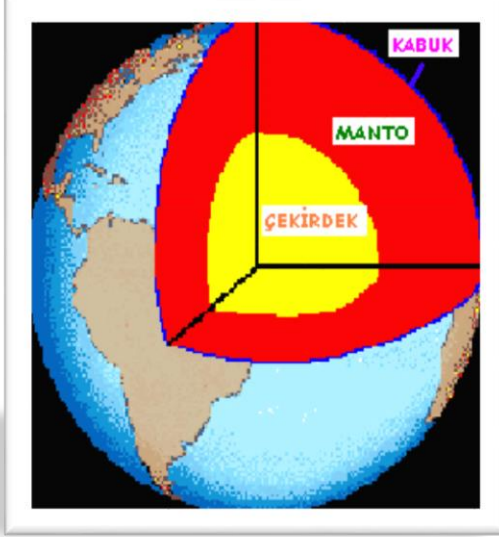
DEPREM NEDİR ?

Dünyamız çekirdek, manto ve yer kabuğu olmak üzere üç ana bölümden oluşmuştur.

ÇEKİRDEK dünyanın en iç ve en sıcak kısmıdır ve merkezde bulunur.

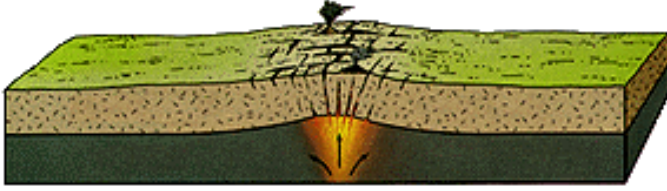
MANTO çekirdeğin üzerinde yer alır, çok kalın ve sıcak lav durumundaki ergimiş kayalardan oluşur.

YERKABUĞU en dışta yer alan kısımdır ve çok büyük, soğuk levhalardan oluşur.

Çekirdek mantodan daha sıcak olduğu için mantoyu yukarı doğru hareket ettirir. Yer kabuğu da mantodan soğuk olduğu için manto yukarıda soğur ve tekrar aşağı doğru hareket etmeye başlar.

Mantonun sürekli bu şekilde hareket etmesi levhaların belirli yönlerde doğru hareket etmelerine neden olur. Bir levha kayarak diğerine dayandığında, arada kalan kayalar sıkışır ve yerlerinden oynarlar ya da kırılırlar.

Levhalar yılda birkaç milimetre ile birkaç santimetre arasında yer değiştirebilirler. Levhalar hareket ettiğinde oluşan sıkışma ve gerilmeler sonucunda yer kabuğunun bazı bölümlerinde yüzyıllar boyunca birikmiş olan büyük bir enerji ortaya çıkar.

Bu hareketli kesimlere **fay** denir.

DEPREM ÖNCESİ ALINACAK TEDBİRLER

- Yerleşim bölgeleri titizlikle belirlenmelidir. Kaygan ve ovalık bölgeler iskana açılmamalıdır.
- Konutlar gevşek toprağa sahip meyilli arazilere yapılmamalıdır. Yapılar deprem etkilerine karşı dayanıklı inşa edilmelidir. (Yapı Tekniğine ve İnşaat Yönetmeliğine uygun olarak)
- İmar planında konuta ayrılmış yerler dışındaki yerlere ev ve bina yapılmamalıdır. Dik yarların yakınına, dik boğaz ve vadilerin içine bina yapılmamalıdır.
- Çok kar yağın ve çığ gelen yamaçlarda bina yapılmamalıdır. Mevcut binaların dayanıklılıkları artırılmalıdır. Konutlara deprem sigortası yaptırılmalıdır.
- Bu önlemlerin yanı sıra, yapısal olmayan, yani binadan değil de eşyalardan kaynaklanacak hasarlardan korunmak için günlük kullandığımız eşyalarımızın ev içerisine yerleştirilmesinde aşağıda sayılan önlemleri almalıyız:
- Soba ve diğer ısıtıcılar sağlam malzemelerle duvara veya yere sabitlenmelidir.

- Dolaplar ve devrilebilecek benzeri eşyalar birbirine ve duvara sabitlenmelidir. Eğer sabitlenen eşya ve duvar arasında boşluk kalıyorsa, çarpma etkisini düşürmek için araya bir dolgu malzemesi konulmalıdır.
- Tavan ve duvara asılan avize, klima vb. cihazlar buldukları yere ağırlıklarını taşıyacak şekilde duvar ve pencerelerden yeterince uzağa ve kanca ile asılmalıdır.
- İçinde ağır eşyalar bulunan dolap kapakları mekanik kilitler takılarak sıkıca kapalı kalmaları sağlanmalı.
- Tezgah üzerindeki kayabilecek beyaz eşyalarımızın altına metal profil koyarak bunların kayması önlenmelidir.
- Zehirli, patlayıcı, yanıcı maddeler düşmeyecek bir konumda sabitlenmeli ve kırılmayacak bir şekilde depolanmalıdır. Bu maddelerin üzerlerine fosforlu, belirleyici etiketler konulmalıdır.
- Rafların önüne elastik bant ya da tel eklenebilir. Küçük nesnelere ve şişeler, birbirlerine çarpmayacak ve devrilmeyecek şekilde, kutuların içine yerleştirilmelidir.
- Gaz kaçağı ve yangına karşı, gaz vanası ve elektrik sigortalarını otomatik hale getirilmelidir.

DEPREM ÖNCESİ HAZIRLIK

DEPREM ÇANTASI

- İlk yardım çantası ve talimat kitapçığı.
- Sığınak: plastik muşamba, küçük bir çadır, acil durum battaniyesi, veya büyük çöp torbaları.
- Su: Ağzı sıkı kapatılmış kırılmaz kaplarda kişi başına en az dört litre su. Bir kişinin üç günlük su gereksinimi, en az 12 litredir.
- Acil durum çantanızda su arıtma tabletleri bulundurun. Bilmelisiniz ki 41,5 litre temiz suya dört damla, 41,5 litre yağmur suyuna ise on damla çamaşır suyu damlatılarak güvenli içim sağlanır.
- Deprem sonrasında sular hala akıyorsa banyo küvetini ve diğer kapları doldurun. Unutmayın ki, sıcak su tankında ve tuvalet rezervuarında da su mevcuttur.
- Konservelenmiş, kurutulmuş, el altında bulundurulabilecek bozulmayan yiyecekler, kurutulmuş meyveler ve kutulu meyve suları. Taze kalmalarına dikkat ederek düzenli aralıklarla tüketin. Konserveleri açacağını da unutmayın.
- Cep feneri ve yedek piller. Yatağınızın yakınında cep feneri bulundurun. Radyo ve pilleri su geçirmez ayrı torbalarda saklayın.
- Bebekler ve yaşlılar için gerekli ilaçlar ve tedavi gereçleri. Acil durum çantanızda en az bir haftalık gereç bulundurun. İlaç ve gözlüklerinizin reçete fotokopilerini yanınızda bulundurun.
- Kişisel tuvalet malzemeleri: Tuvalet kağıdı, sabun, diş macunu, diş fırçası.
- ABC sınıfı yangın söndürme cihazı. Yangın söndürme cihazınızı kullanım talimatlarına göre test ettikten sonra evinizin elverişli bir bölümünde muhafaza edin.
- Gazı kesebilmek için İngiliz anahtarı. Acil yardım çantanıza yakın bir yerde saklayın.
- Ayakkabılarınız, sizi cam kırıklarından ve diğer yıkıntılardan koruyacak özellikte olmalıdır. Nerede olursanız olun, ayakkabılarınızı yakınında bulundurun.

Bulundurmaya isteyebileceğiniz diğer gereçler:

- Eldivenler, kış kıyafetleri, su geçirmez kibrit ve mumlar : fakat bunları gaz sızıntısı bulunan ve yanıcı sıvı maddelerin döküldüğü yerlerde kullanmayın, telefon jetonu veya kartı, ailenizin her bir üyesi için uyku tulumu, çöp torbaları, portatif tuvalet, ip, koli bandı, levye veya manivela çubuğu, benzinli bir jeneratör ve uzatma kablosu, çocuklar için oyuncaklar (oyuncak bebekler)
- Ayrıca evimizde, iş yerimizde veya diğer yaşam mekanlarımızda bulunan mobilyalar, beyaz eşyalar, ısıtma, havalandırma ve aydınlatma sistemlerini sabitleyerek deprem sırasında kayma ve devrilme gibi durumları engelleyebiliriz.

DEPREM SIRASINDA NELER YAPMALIYIZ ?

Deprem sırasında her şey çok hızlı geliştiğinden, kendimizi korumak için yapmamız gerekenleri düşünme süremiz çok azdır. Bu nedenle yapmamız gerekenleri önceden bilmemiz bize zaman kazandırır.

Deprem sırasında binaları yıkan, zarar veren sarsıntı ilk hissettiğimiz sarsıntıdan birkaç saniye sonra meydana gelir. İşte bu sarsıntıdan önce güvenli bir yere ulaşip, en güvenli pozisyonu almamız gerekir.

DEPREM SIRASINDA EVDEYSENİZ...

- Hemen heyecana kapılmadan yanan ocakları, vanaları kapatın.
- Evden hemen çıkmayı düşünmeyin, kendinizi bulunduğunuz yerde emniyete almaya çalışın.
- Oturma yada çalışma odanızda iseniz sağlam olduğunuzu düşündüğünüz bir eşyanın yanında uygun pozisyonda durun.
- Çevrenizde size zarar verebilecek aletleri kaldırın.
- Merdivenlere ya da çıkışlara doğru koşulmamalıdır.
- Balkona çıkılmamalıdır.
- Balkonlardan ya da pencerelerden aşağıya atlanmamalıdır.
- Kesinlikle asansör kullanılmamalıdır.

EVİMİZDE GÜVENLİ YERLER

- Genellikle apartmanların dış duvarları tehlikelidir. Deprem anında buralardan uzak durmaya çalışın. Koridorlar çoğunlukla iç duvarlarla çevrelendiklerinden daha güvenlidir.
- Sarsıntı sırasında başınıza düşecek cisimlerin (duvardaki tabloların, süs eşyalarının, kitap raflarının ..) olduğu yerler tehlikelidir.
- Devrilebilecek mobilyalar tehlikelidir.
- Pencere kenarları, hem dış duvar olduklarından hem de camları kırılabileceğinden tehlikelidir.
- Evinizdeki en güvenli yerleri ailenizle birlikte tespit edin:
- Depremden sonra eviniz hasar gördüyse elektrik sigortalarını, gaz ve su vanalarını kapatın.

DEPREM SIRASINDA DIŞARDAYSANIZ...

- Eğer deprem anında dışarda iseniz düşen cam parçalarına, reklam panolarına dikkat edin ve başınızı korumaya çalışın
- Deprem anında tünel ve köprü giriş çıkışlarından uzak durmaya çalışın.
- Enerji hatları ve direklerinden, ağaçlardan, diğer binalardan ve duvar diplerinden uzaklaşın.
- Açık arazide çömelerek etraftan gelen tehlikelere karşı hazırlıklı olun.
- Toprak kayması olabilecek, taş veya kaya düşebilecek yamaç altlarında bulunmamaya çalışın. Böyle bir ortamda bulunuluyorsa seri şekilde güvenli bir ortama geçin.
- Toprak altındaki kanalizasyon, elektrik ve gaz hatlarından gelecek tehlikelere karşı dikkatli olun.
- Deniz kıyısında iseniz uzaklaşın.